

DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ
TİCARETLE BAĞLANTILI
FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI ANLAŞMASI

TEMEL HABERLEŞME İLE İLGİLİ MÜZAKERELER HAKKINDA EK

1. Ençok kayırılan ülke prensibine uymayan ancak Ek'e göre listelenmesi gerekip, bir üye ülkenin tutmak istediği tedbirler de dahil olmak üzere, Madde 2 ve Madde 2'nin muafiyetleri Hakkında Ek, temel haberleşme hizmetleri için sadece aşağıda belirtilen zamanlarda yürürlüğe girecektir:

(a) Temel Haberleşme ile ilgili Müzakereler Hakkında Bakanlar Kararının 5. paragrafında belirtilen uygulama tarihinde veya,

(b) Müzakereler başarıyla sonuçlanmamışsa, Bakanlar Kararında belirtilen Temel Haberleşme Hizmetleri Müzakere Grubunun nihai rapor tarihinde.

2. Yukarıdaki 1. paragraf, üye ülkelerin listelerinde belirtilen temel haberleşme ile ilgili özel taahhütlere uygulanmayacaktır.

EK 1C

TİCARETLE BAĞLANTILI FİKRİ

MÜLKİYET HAKLARI ANLAŞMASI

KISIM I GENEL HÜKÜMLER VE TEMEL İLKELER

KISIM II FİKRİ MÜLKİYET HAKLARININ MEVCUDİYETİ, KAPSAMI VE KULLANIMINA İLİŞKİN STANDARTLAR

1. Telif hakkı ve İlgili Haklar
2. Markalar
3. Coğrafi İşaretler
4. Sınai Tasarımlar
5. Patentler
6. Entegre Devrelerin Tasarımları (Topografileri)
7. Açıklanmamış Bilgilerin Korunması
8. Sözleşmeye Bağlı Lisanslarda Rekabete Karşı Uygulamaların Denetimi

KISIM III FİKRİ MÜLKİYET HAKLARININ UYGULANMASI

1. Genel Yükümlülükler
2. Hukuki ve İdari Usuller ve Telafi Yöntemleri

gibi, anlaşılmalıdır². Roma Sözleşmesinin 5. Maddesinin 3. paragrafından veya 6. Maddesinin 2. paragrafından yararlanan kişiler, Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Konseyine ("TRIPS Konseyi"), söz konusu hükümlerde öngörüldüğü şekilde bildirimde bulunacaktır.

Fikri Mülkiyet Sözleşmeleri

Madde 2- 1. Bu Anlaşmanın II, III ve IV sayılı kısımlarına ilişkin olarak, Üyeler Paris Sözleşmesinin (1967) 1-12 Maddeleri ve 19. Maddesine riayet edeceklerdir.

2. Bu Anlaşmanın I'den IV'e kadar bölümlerinde yer alan hiçbir husus, Üyelerin birbirlerine karşı Paris Sözleşmesi, Bern Sözleşmesi, Roma Sözleşmesi ve Entegre Devrelere İlişkin Fikri Mülkiyet Anlaşması dahilinde taşıdıkları yükümlülükleri ihlal etmez.

Milli Muamele

Madde 3- 1. Her üye, Paris Sözleşmesi (1967), Bern Sözleşmesi (1971), Roma Sözleşmesi veya Entegre Devrelere İlişkin Fikri Mülkiyet Anlaşmasında mevcut istisnalar hariç olmak üzere, fikri hakların korunması hususunda diğer üyelerin vatandaşlarına, kendi vatandaşlarına tanıdığı avantajlardan daha az avantajlı muamele yapmayacaktır³. Fonogramların icracıları ve yapımcıları ile yayın kuruluşlarına ilişkin olarak, bu yükümlülük sadece bu Anlaşma ile tanınan haklar için geçerlidir. Bern Sözleşmesinin (1971) 6. Maddesinde veya Roma Sözleşmesinin 16. Maddesinin 1(b) paragrafında tanınan imkanlardan yararlanan üyelerin, söz konusu hükümlerinde öngörüldüğü şekilde "TRIPS" Konseyi'ne bildirimde bulunmaları gerekir.

2. Üyeler, hizmetler için adres bildirmek veya üyenin yetki bölgesi dahilinde bir temsilci atamak dahil olmak üzere, adli ve idari usullere ilişkin olarak birinci paragrafta tanınan istisnalardan, sadece, bu istisnalar, bu Anlaşmanın hü-

2 Bu Anlaşmada, "Paris Sözleşmesi", Sınai Mülkiyetin Korunması Hakkında Paris Sözleşmesi; "Paris Sözleşmesi 1967", 14.7.1967 tarihli bu sözleşmenin Stokholm Metni; "Bern Sözleşmesi", Edebi ve Sanatsal Çalışmaların Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi; "Bern Sözleşmesi (1971)", 24.7.1971 tarihli bu Sözleşmenin Paris Metni anlamına gelmektedir. "Roma Sözleşmesi" ile 26.10.1961 tarihinde Roma'da kabul edilen Fonogram İcracı ve Yapımcılarının ve Yayın Kuruluşlarının Korunması Hakkında Uluslararası Sözleşme kas-tolunmaktadır. Devrelere İlişkin Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (IPIC Anlaşması) ile 26.5.1989'da Washington'da kabul edilen Devlere İlişkin Fikri Mülkiyet Anlaşması kas-tolunmaktadır. "WTO Anlaşması DTÖ'nün "Dünya Ticaret Örgütü) Kuruluş Anlaşması de-mektir.

3 Madde 3 ve 4'ün amaçları bakımından, "koruma" fikri mülkiyet haklarının mevcudiyeti, edi-nilmesi, kapsamı idamesi ve yürürlüğe konmasını etkileyen hususları, keza bu Anlaşmada özet olarak belirtilen fikri mülkiyet haklarının kullanımını etkileyen hususları kapsayacaktır.

kümleriyle tutarlı olmayan yasa ve düzenlemelere riayet sağlanması için gerekli olduğu takdirde ve bu uygulamalar ticaret üzerinde gizli bir sınırlama teşkil edecek şekilde yürütülmediği takdirde, yararlanabilirler.

En çok Kayrılan Ülke Muamelesi

Madde 4- Fikri mülkiyetin korunmasına ilişkin olarak, bir Üye tarafından başka herhangi bir ülkenin vatandaşlarına tanınan her türlü avantaj, kayırma, ayrıcalık veya muafiyet, derhal ve şartsız olarak tüm diğer üyelerin vatandaşlarına uygulanacaktır. Bu yükümlülükten muaf tutulan ve bir üye tarafından tanınan avantaj, kayırma, ayrıcalık veya muafiyetler aşağıda gösterilmiştir:

(a) Genel olarak adli yardım veya yasaların uygulamaya konulması hakkında uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan ve özel olarak fikri mülkiyetin korunmasıyla sınırlı olmayanlar;

(b) Bern Sözleşmesi (1971) veya Roma Sözleşmesinin, uygulanacak olan muameleye, ulusal bir muamele işleri değil, başka bir ülkede uygulanan bir muamele işlevi kazandıran hükümlerine göre tanınanlar;

(c) Fonogramların icracıları ve yapımcıları ve yayın kuruluşlarının haklarına ilişkin olan ve bu anlaşmada belirtilmemiş olanlar;

(d) Fikri mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin ve DTÖ Anlaşmasının yürürlüğe konmasından önce yürürlüğe girmiş uluslararası anlaşmalardan kaynaklananlar, ancak şu şartla ki bu anlaşmalar "TRIPS" Konseyi'ne bildirilmiş olmalı ve diğer üyelerin vatandaşlarına karşı keyfi veya haksız bir ayrımcılık teşkil etmemelidir.

Korumanın Edinilmesi veya İdamesine İlişkin Çok Taraflı Anlaşmalar

Madde 5- Madde 3 ve 4'te yer alan yükümlülükler, fikri mülkiyet haklarının edinilmesi veya idamesine ilişkin olarak Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nün himayesi altında aktedilen çok taraflı anlaşmalarda belirtilen usuller için geçerli değildir.

Tükenme

Madde 6- Bu Anlaşma dahilinde ihtilafların halli amacıyla ve 3. ve 4. Madde'lere tabi olmak üzere, bu anlaşmada yer alan hiç bir husus fikri mülkiyet haklarının tükenmesi konusunu ele almakta kullanılmayacaktır.

Amaçlar

Madde 7- Fikri mülkiyet haklarının korunması ve uygulamaya konulması

teknolojik yeniliklerin ilerlemesine ve teknolojinin transferi ve yayılmasına, teknolojik bilgilerin üreticilerinin ve kullanıcıların karşılıklı çıkarlarına katkıda bulunmalı, sosyal ve ekonomik refaha, keza hak ve yükümlülükler dengesine yardımcı olmalıdır.

İlkeler

Madde 8- 1. Üyeler, yasa ve yönetmeliklerini formüle eder veya değiştirirken, halk sağlığı ve beslenmesini korumak ve sosyo ekonomik ve teknolojik gelişmeleri açısından hayati önem taşıyan sektörlerle halkın ilgisini artırmak için gerekli önlemleri, söz konusu önlemler bu Anlaşma hükümlerine uygun olmak kaydıyla alırlar.

2. Bu Anlaşma hükümlerine uygun olmak kaydıyla, hak sahiplerinin fikri mülkiyet haklarını kötüye kullanmasını önlemek veya ticareti makul olmayan biçimde sınırlandıran veya uluslararası teknoloji transferini olumsuz yönde etkileyen uygulamalara başvurulmasını önlemek için uygun önlemler alınması gerekebilir.

KISIM II

Fikri Mülkiyet Haklarının Mecudiyeti, Kapsamı ve Kullanılması ile İlgili Standartlar

BÖLÜM I

Telif Hakkı ve İlgili Haklar

Bern Sözleşmesi ile İlişki

Madde 9- 1. Üyeler Bern Sözleşmesi'nin (1971) 1'den 21'e kadar olan maddelerine ve Sözleşme Ekine riayet edeceklerdir. Ancak, üyeler bu sözleşme'nin 6 ncı mükerrer Maddesi kapsamında tanınan haklarla veya bu sözleşmeden elde edilen haklarla ilgili olarak bu anlaşma çerçevesinde herhangi bir hak veya yükümlülüğe sahip olmayacaklardır.

2. Telif hakkının korunması fikirleri, usulleri, işletme yöntemlerini veya buna benzer matematiksel kavramları değil, ifadeleri kapsayacaktır.

Bilgisayar Programları ve Veri Derlemeleri

Madde 10- 1. Kaynak veya nesne kodundaki bilgisayar programları Bern Sözleşmesi (1971) kapsamında edebi eserler olarak korunacaktır.

2. İçindekilerin seçimi veya düzenlemesi nedeniyle fikri eser oluşturan, makinada okunabilecek şekilde veya başka şekillerde olan, veri derlemeleri

veya diğerk malzemeler aynı şekilde korunacaktır. Veri veya malzemenin kendisini kapsamayan bu koruma, verinin veya malzemenin kendisinde mevcut telif haklarına zarar vermeyecektir.

Kiralama Hakları

Madde 11- Üyeler en azından bilgisayar programları ve sinematografik eserlerle ilgili olarak, yazarlara ve mülkiyet hakkına sahip varislerine telif hakkına tabi eserlerinin asıllarının veya suretlerinin kamuya ticari olarak kiralanmasına izin verme veya yasaklama hakkını tanıyacaklardır. Bu kira işlemi bu eserlerin, yazarlar ve mülkiyet hakkına sahip varisleri için bu Üyeye verilmiş münhasır çoğaltma hakkına esaslı biçimde zarar verecek şekilde yaygın olarak çoğaltılmasına neden olmadıkça, bu Üye sinematografik eserler için bu yükümlülüğten muaf tutulacaktır. Bilgisayar programlarında ise, programın kendisi kira işleminin esas konusu değilse, bu yükümlülük bu kira işlemine uygulanmaz.

Koruma Süresi

Madde 12- Bir fotoğraf eseri veya uygulamalı bir sanat eseri dışında kalan bir eserin korunma süresi gerçek şahısların ömrü dışında bir başka esasa göre hesaplandığında, bu süre yayının yetkili kılındığı takvim yılının bitiminden itibaren 50 yıldan daha az veya eser meydana getirildikten sonra 50 yıl içinde böyle bir yayın yetkisinin verilmediği durumlarda, eserin meydana getirildiği takvim yılının bitiminden itibaren 50 yıldan daha kısa olmayacaktır.

Sınırlamalar ve İstisnalar

Madde 13- Üyeler münhasır haklara getirilecek sınırlamaları veya istisnaları eserden normal olarak yararlanma durumu ile çelişmeyen ve hak sahibinin meşru menfaatlerine makul ölçüler dışında zarar veren belirli özel hallerle kısıtlayacaklardır.

Fonogram (Ses Kayıtları) Prodükörlerinin, İcraçılarının ve

Yayın Kuruluşlarının Korunması

Madde 14- 1. İcraçılar, icra ettikleri eserin fonograma fiksajıyla ilgili olarak, kendilerinden izin alınmadan gerçekleştirildiği takdirde aşağıdaki fiilleri engelleme olanağına sahip olacaklardır: fiksajı yapılmamış olan icra ettikleri eserin fiksajı ve bu fiksajın çoğaltılması. İcraçılar kendilerinden izin alınmadan gerçekleştirildiği takdirde aşağıdaki fiilleri engelleme olanağına da sahip olacaklardır: icraatlarının kamuya telsiz araçları ile canlı olarak yayınlanması ve nakledilmesi.

2. Fonogram prodüktörleri fonogramlarının doğrudan veya dolaylı olarak çoğaltılmasına izin verme veya yasaklama hakkına sahip olacaklardır.

3. Yayın kuruluşları kendilerinden izin alınmadan gerçekleştirildiği takdirde, aşağıdaki fiilleri yasaklama hakkına sahip olacaklardır: fiksaj, fiksajın çoğaltılması, yayınların telsiz araçlarıyla yeniden yayımlanması, bunların televizyon yayını ile kamuya iletilmesi. Üyeler yayın kuruluşlarına bu tür haklar vermedikleri takdirde, yayın konusunun telif hakkı sahiplerine, Bern Sözleşmesi (1971) hükümlerine tabi olarak, yukarıdaki fiilleri engelleme olanağını tanıyacaklardır.

4. Madde 11'in bilgisayar programları ile ilgili hükümleri fonogram prodüktörlerine ve üye'nin yasaları ile tesbit edilen fonogram üzerindeki diğer hak sahiplerine, gerekli değişiklikler yapılmış olarak uygulanacaktır. Fonogramların kiralınması ile ilgili olarak herhangi bir üye ülkede, 15 Nisan 1994 tarihinde, hak sahiplerine hizmetleri karşılığında adil bir ödeme yapılması sistemi yürürlükte ise, fonogramların ticari olarak kiralınmasının hak sahiplerinin münhasır çoğaltma haklarının esaslı biçimde zarar görmesine yol açmaması koşuluyla, bu üye bu sistemi sürdürebilir.

5. Bu Anlaşma kapsamında fonogram prodüktörlerine ve icracılara tanınan koruma süresi en az, fiksajın yapıldığı veya eserin icra edildiği takvim yılının bitiminden itibaren hesaplanan 50 yıllık bir sürenin sonuna kadar olacaktır. Paragraf 3 uyarınca tanınan koruma süresi en az, yayının yapıldığı takvim yılının bitiminden itibaren hesaplanan 20 yıllık bir sürenin sonuna kadar olacaktır.

6. Herhangi bir üye paragraf 1, 2 ve 3 kapsamında verilen haklarla ilgili olarak, Roma Sözleşmesi'nde izin verildiği ölçüde koşul, sınırlama, istisna ve çekinceler uygulayabilir. Ancak, Bern Sözleşmesi'nin (1971) 18 inci maddesi icracıların ve fonogram prodüktörlerinin fonogramlar üzerindeki haklarına da, gerekli değişiklikler yapılmış olarak uygulanacaktır.

BÖLÜM 2

Markalar

Korunabilir Marka Konusu

Madde 15- 1. Bir işletmenin mal ve hizmetlerini diğer işletmelerin mal ve hizmetlerinden ayıran herhangi bir işaret veya işaret kombinasyonu bir marka oluşturabilecektir. Bu tür işaretler, özellikle kişisel adları, harfleri, sayıları, mecazi unsurları içeren sözcükler, renk kombinasyonları ve bu tür işaret kom-

binasyonları, marka olarak tescil edilmek için uygun addedilecektir. İşaretler ilgili mal veya hizmetleri ayırdedici kılacak özellikte olmadıkları takdirde, üyeler tescil edilebilirliği kullanım aracılığıyla kazanılan ayırdedici özelliğe bağlı kılabilirler. Üyeler tescil işleminin bir şartı olarak işaretlerin görsel olarak algılanabilir özellikte olmasını talep edebilirler.

2. 1 nci Paragraf, markanın Paris Sözleşmesi (1967) hükümlerini ihlal etmemesi koşuluyla, herhangi bir üyenin bir markanın tescilini başka gerekçelerle reddetmesini engellediği şeklinde anlaşılmayacaktır.

3. Üyeler tescil edilebilme özelliğini kullanıma bağlı kılabilir. Ancak, bir markanın fiili kullanımı tescil için başvuruda bulunmanın bir şartı olmayacaktır. Başvurular yalnızca, başvuru tarihinden itibaren üç yıllık bir sürenin bitiminden önce amaçlanan kullanım şeklinin gerçekleşmemiş olduğu gerekçesiyle reddedilmeyecektir.

4. Uygulanacak mal veya hizmetlerin niteliği markanın tesciline hiçbir şekilde engel oluşturmayacaktır.

5. Üyeler, her markayı tescil edilmeden önce veya tescil edildikten hemen sonra yayınlacaklar ve tescilin iptali ile ilgili başvurulara makul bir fırsat tanıyacaklardır. Üyeler ayrıca bir markanın tescil edilmesine itiraz için de fırsat tanıyabilirler.

Verilen Haklar

Madde 16- 1. Tescilli bir markanın sahibi, aşağıda belirtilen kullanım şekli karışıklık olasılığına neden olacak ise, marka sahibinin iznini almamış bütün üçüncü şahısların, ticaretin olağan gidişatı içinde, markanın tescil edildiği mal veya hizmetlerle aynı veya benzer mal veya hizmetler için aynı veya benzer işaretleri kullanmalarını engelleme hakkına münhasıran sahip olacaklardır. Aynı mal veya hizmetler için aynı işaretin kullanılması halinde, karışıklık olasılığının mevcut olduğu varsayılacaktır. Yukarıda tanımlanan haklar önceden tanınmış mevcut haklara zarar vermeyeceği gibi, üyelerin kullanım esasına göre hak elde etme olanağını da etkilemeyecektir.

2. Paris Sözleşmesi'nin (1967) 6 ncı mükerrer Maddesi, gerekli değişiklikler yapılmış olarak, hizmetlere de uygulanacaktır. Üyeler bir markanın tanınmış olup olmadığını tesbit ederken, markanın promosyonu sonucunda kazanılan herkesçe bilinme durumunu dikkate alacaklardır.

3. Paris Sözleşmesi'nin (1967) 6 ncı mükerrer Maddesi, markanın tescil edildiği mal veya hizmetlere benzemeyen mal veya hizmetlere de, gerekli de-

ğişiklikler yapılmış olarak uygulanacaktır, ancak şu koşulla ki, markanın bu mal veya hizmetlerle ilgili kullanımı, bu mal veya hizmetlerle tescilli markanın sahibi arasında bir bağlantı olduğunu göstermeli ve bu kullanım şekli nedeniyle tescilli ticari marka sahibinin menfaatlerinin zarar görme olasılığı mevcut olmalıdır.

İstisnalar

Madde 17- Üyeler, bu tür istisnalarda marka sahibinin ve üçüncü tarafların meşru menfaatlerinin dikkate alınması koşuluyla, tanımlayıcı terimlerin adil kullanımı gibi, bir marka ile tanınan haklara sınırlı istisnalar uygulayabilirler.

Koruma Süresi

Madde 18- Herhangi bir markanın ilk başlangıçtaki tescili ve her yenilenen tescili en az yedi yıl süre ile geçerli olacaktır. Herhangi bir markanın tescili süresiz olarak yenilenebilecektir.

Markayı Kullanma Koşulu

Madde 19- 1. Tescilin idame ettirilmesi için markanın kullanılması gerekli ise, tescil sahibi tarafından markanın kullanılmasını önleyen engellerin varlığına dayalı olarak geçerli nedenler ileri sürülmedikçe, tescil ancak markanın kullanılmadığı kesintisiz en az üç yıllık bir süre geçtikten sonra iptal edilebilir. Marka ile korunan mal veya hizmetlere uygulanan ithalat kısıtlamaları veya hükümetçe uygulanan başka koşullar gibi, markanın kullanılmasına engel oluşturan ve marka sahibinin iradesinden bağımsız olarak doğan koşullar, markanın kullanılmaması için geçerli nedenler olarak kabul edilecektir.

2. Bir markanın, sahibinin kontroluna tabi olarak bir başka şahıs tarafından kullanılması, markanın tescili idame ettirmek amacıyla kullanımı olarak kabul edilecektir.

Diğer Koşullar

Madde 20- Bir markanın ticaretin seyri içinde kullanılması, bir başka marka ile birlikte kullanma, özel bir biçimde kullanma veya bir işletmenin mal veya hizmetlerini diğer işletmelerinkinden ayırma özelliğine zarar verecek şekilde kullanma gibi özel koşullarla haksız yere engellenmeyecektir. Bu hüküm, mal veya hizmetleri üreten işletmeyi tanıtan markanın bu işletmenin sözkonusu müşahhas mal veya hizmetlerini ayırdeden marka ile birlikte, ancak yalnız bu marka ile sınırlı kalmaksızın, kullanılmasını öngören bir koşulu menetmeyecektir.

Lisans Verme ve Devir

Madde 21- Üyeler markalar için lisans verilmesi ve markaların devredilmesi ile ilgili koşulları tesbit edebilirler, ancak markalar için zorunlu olarak lisans verilmesine izin verilmeyeceği ve tescilli bir marka sahibinin markanın ait olduğu işi devretse de devretmese de markayı devretme hakkına sahip olacağı anlaşılmaktadır.

BÖLÜM 3 Coğrafi İşaretler

Coğrafi İşaretlerin Korunması

Madde 22- 1. Bu Anlaşmada coğrafi işaretler, bir malın kalitesinin, namının veya diğer özelliklerinin esas olarak coğrafi menşesine atfedildiği durumlarda, bir malın menşesinin herhangi bir üyenin ülkesi veya bu ülkede bir bölge veya yer olduğunu gösteren işaretler anlamında kullanılmaktadır.

2. Üyeler coğrafi işaretlerle ilgili olarak, aşağıdaki hususları engellemek için ilgili taraflara yasal imkanları sağlayacaklardır.

(a) bir malın sunumunda veya isminde, kamuyu malın menşei konusunda yanıltacak şekilde, malın menşesinin gerçek menşei yeri dışında bir başka coğrafi bölge olduğunu gösteren veya öneren herhangi bir yolun kullanılması;

(b) Paris Sözleşmesi'nin (1967) 10 uncu maddesindeki anlamıyla haksız rekabet fiili oluşturan herhangi bir kullanım.

3. Herhangi bir üye, mevzuatı izin verdiği takdirde veya ilgili bir tarafın talebi üzerine, bu üyenin ülkesinde bu mallara ait bir markada bu coğrafi işaretin kullanılması kamuyu malların gerçek menşei yeri konusunda yanıltacak nitelikte ise, menşei, belirtilen ülke olmayan mallar için, bir coğrafi işaret içeren veya bu işareten ibaret olan bir markanın tescilini resmen reddedecek veya geçersiz kılacaktır.

4. Paragraf 1, 2 ve 3 kapsamındaki koruma, malların menşei olan ülke, bölge veya yer ile ilgili olarak harfi harfine doğru olmakla birlikte, gerçeğe aykırı olarak kamuya malların menşesinin bir başka ülke olduğunu beyan eden coğrafi işaretler aleyhinde uygulanacaktır.

Şarap ve Alkollü İçeceklerde Kullanılan Coğrafi İşaretler için

Ek Koruma

Madde 23- 1. Her üye, malların gerçek menşei belirtilse, veya coğrafi alamet olan çeviride, veya "cins", "tip", "stil", "taklit" veya benzer terimler beraberinde kullanılsa bile, şarapları, menşei sözkonusu coğrafi işarete gösterilen yer olmayan şaraplarla özdeşleştiren veya alkollü içecekleri, menşei sözkonusu coğrafi işarete gösterilen yer olmayan alkollü içeceklerle özdeşleştiren coğrafi işaretlerin kullanılmasını önlemek için ilgili taraflara hukuki imkanları sağlayacaktır⁴.

2. Menşei coğrafi işarete belirtilen yer olmayan şaraplar veya alkollü içeceklerle ilgili olarak, Üye'nin mevzuatı izin verdiği takdirde veya ilgili bir tarafın talebi üzerine, şarapları tanıtıcı coğrafi bir işaret içeren veya bu işareten ibaret olan, şaraplara ait bir markanın veya alkollü içecekleri tanıtıcı coğrafi bir işaret içeren veya bu işareten ibaret olan alkollü içeceklere ait bir markanın tescili resmen reddedilecek veya geçersiz kılınacaktır.

3. Şaraplar için eşsesli coğrafi işaretler kullanılması halinde, her bir işaret için Madde 22, paragraf 4 hükümlerine tabi olarak koruma sağlanacaktır. Her üye, ilgili üreticilere adil davranılması ve tüketicilerin yanıltılmaması gereğini dikkate alarak, sözkonusu eşsesli işaretleri birbirinden ayırdetmek için uygulanacak pratik koşulları belirleyecektir.

4. Şaraplara ait coğrafi işaretlerin korunmasını kolaylaştırmak için, sisteme katılan üyelerin ülkelerinde korunmak için uygun nitelikleri taşıyan şaraplara ait coğrafi işaretlerin bildirilmesi ve tescili için çok taraflı bir sistemin oluşturulması ile ilgili olarak Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları (TBFMH = TRIPS) Konseyinde müzakere yapılacaktır.

Uluslararası Müzakereler; İstisnalar

Madde 24- 1. Üyeler Madde 23 kapsamında ayrı ayrı coğrafi işaretlerin korunmasını arttırmayı amaçlayan müzakerelere katılmayı kabul ederler. Üyeler müzakerelerde bulunmayı veya iki taraflı veya çok taraflı anlaşmaları imzalamayı reddetmek için aşağıda 4'den 8'e kadar olan paragraflarda yer alan hükümleri kullanmayacaklardır. Bu müzakereler bağlamında, Üyeler bu hükümlerin, bu müzakerelerin konusunu oluşturan ayrı ayrı coğrafi işaretlere sürekli olarak uygulanmasını dikkate almaya istekli olacaklardır.

4 Madde 42'nin birinci cümlesine bakılmaksızın, üyeler bu yükümlülüklerle ilgili olarak, bunun yerine idari kanun yolu ile uygulama öngörülebilirler.

2. TBFMH Konseyi bu Bölümde yer alan hükümlerin uygulanmasını gözden geçirecek ve bu şekildeki ilk gözden geçirme DTÖ Anlaşması yürürlüğe girdikten sonra iki yıl içinde gerçekleştirilecektir. Bu hükümler kapsamındaki yükümlülüklerle uyulmasını etkileyen hususlar Konseyin dikkatine sunulabilecek olup, Konsey herhangi bir üyenin talebi üzerine, ilgili üyeler arasında yapılan ikili veya çok taraflı istişarelerle tatminkar bir çözüm bulmanın mümkün olmadığı durumlarda bu konuda herhangi bir üye ile veya üyeler ile istişarelerde bulunacaktır. Konsey bu bölümün işleyişini kolaylaştırmak ve amaçlarının gerçekleşmesini sağlamak için mutabık kalınacak önlemleri alacaktır.

3. Herhangi bir üye bu bölümü uygularken, DTÖ Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği tarihten hemen önce bu üyenin ülkesinde mevcut olan coğrafi işaretlerin korunmasını azaltmayacaktır.

4. Bu bölümde yer alan hiçbir husus bir üyenin, bir başka üyenin şarap veya alkollü içecekleri tanıtan belli bir coğrafi işaretinin, bu coğrafi işaretin bu üyenin ülkesinde aynı veya ilgili mal veya hizmetlerle ilgili olarak sürekli biçimde (a) 15 Nisan 1994 tarihinden önce en az 10 yıl süre ile veya (b) bu tarihten önce iyi niyetle kullanmış olan kendi vatandaşları veya kendi ülkesinde ikamet edenler tarafından mal veya hizmetlerle ilgili olarak sürekli ve benzer şekilde kullanımını engellemesini gerektirmeyecektir. İyi niyetle bir marka için başvuruda bulunulduğu veya marka tescil edildiği takdirde, veya marka hakları iyi niyetle kullanım yoluyla elde edildiği takdirde,

5. (a) Kısım VI'da tanımlandığı şekilde, bu hükümlerin bu Üyenin ülkesinde uygulandığı tarihten önce;

veya

(b) coğrafi işaretin menşe ülkede korunmasından önce,

bu Bölümü uygulamak için alınan önlemler, bu markanın coğrafi işaretle aynı veya benzer olması nedeniyle, markanın tescilinin uygunluğuna veya geçerliliğine, veya markayı kullanma hakkına zarar vermeyecektir.

6. Bu Bölümde yer alan hiçbir husus herhangi bir üyenin, ilgili coğrafi işaretin bir başka üyenin ülkesinde bu mal veya hizmetlerin bilinen adı olarak olağan dilde alışılmış olarak kullanılan terimle aynı olduğu mal veya hizmetler için bu üyenin kullandığı coğrafi bir işaret için kendi hükümlerini uygulamasını gerektirmeyecektir. Bu bölümde yer alan hiçbir husus herhangi bir üyenin, DTÖ Anlaşmasının yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, ilgili coğrafi işaretin bir

başka üyenin ülkesinde mevcut bir üzüm çeşidinin bilinen adı ile aynı olduğu şarap ürünleri için bu üyenin kullandığı coğrafi işaretle ilgili olarak kendi hükümlerini uygulamasını gerektirmeyecektir.

7. Herhangi bir üye bu bölüm kapsamında herhangi bir markanın kullanımı veya tescili ile ilgili olarak yapılacak taleplerin, korunan işaretin aykırı kullanımının bu üyenin ülkesinde öğrenilmesinden sonra beş yıl içinde sunulmasını veya, coğrafi işaretin kötü niyetle kullanılmamış veya tescil edilmemiş olması koşuluyla, aşağıda belirtilen tarih aykırı kullanımın bu üyenin ülkesinde herkesçe öğrenildiği tarihten daha önce ise, markanın bu tarihe kadar yayınlanmış olması koşuluyla, markanın bu üyenin ülkesinde tescil edildiği tarihten sonra sunulmasını hükme bağlayabilir.

8. Bu bölümde yer alan hükümler, bu ad kamuyu yanıltacak şekilde kullanılmadıkça, herhangi bir şahsın ticaretin seyri içinde kendi adını veya ticarete seleflerinin adını kullanma hakkına hiçbir şekilde zarar vermeyecektir.

9. Bu anlaşma kapsamında, menşe ülkelerinde korunmayan veya korunmasına son verilmiş veya bu ülkede artık kullanılmaz olmuş coğrafi işaretlerin korunması için herhangi bir yükümlülük öngörülmecektir.

BÖLÜM 4

Sınai Tasarımları

Koruma Koşulları

Madde 25- 1. Üyeler bağımsız olarak yaratılmış yeni veya orijinal sınai tasarımların korunmasını hükme bağlayacaklardır. Tasarımların bilinen tasarımlardan veya bilinen tasarım özellikleri kombinasyonundan önemli ölçüde farklı olmaması halinde, üyeler tasarımları yeni veya orijinal sayılmaması koşulunu öngörebilirler. Üyeler bu korumanın teknik veya işlevsel düşüncelerin zorunlu kıldığı tasarımları kapsamamasını hükme bağlayabilirler.

2. Her üye tekstil tasarımlarını koruma koşullarının, özellikle maliyet, inceleme veya yayınlama ile ilgili olan koşulların bu korumayı isteme ve elde etme fırsatını makul ölçüler dışında engellememesini sağlayacaktır. Üyeler bu yükümlülüğü sınai tasarımlar kanunu veya telif hakkı kanunu aracılığıyla yerine getirmekte serbest olacaklardır.

Koruma

Madde 26- 1. Korunan bir sınai tasarım sahibi, kendisinden izin almamış

üçüncü tarafların korunan tasarımın kopyası veya esas itibariyle kopyası olan bir tasarımı taşıyan veya kapsayan malları üretmelerini, satmalarını veya ithal etmelerini, bu fiiller ticari amaçlarla gerçekleştirildiği takdirde, engelleme hakkına sahip olacaklardır.

2. Üyeler üçüncü tarafların yasal menfaatlerini dikkate alarak, bu istisnaların korunan sınai tasarımlardan normal olarak yararlanılmasına makul ölçüler dışında aykırı olmaması ve korunan tasarım sahibinin yasal menfaatlerine makul ölçüler dışında zarar verilmemesi koşuluyla, sınai tasarımların korunmasında sınırlı istisnalar uygulayabilirler.

3. Temin edilebilecek koruma süresi en az 10 yıl olacaktır.

BÖLÜM 5 Patentler

Patent Verilebilir Konular

Madde 27- 1. Paragraf 2 ve 3 hükümlerine tabi olarak, patentler, yeni olmalarını, buluş basamağını içermeleri ve sanayide uygulanabilmeleri koşuluyla, teknolojinin her alanında, ürünlerle veya usullerle ilgili her türlü buluş için verilebilecektir⁵. 65 inci Maddenin 4 üncü paragrafına, 70 inci Maddenin 8 inci paragrafına ve bu Maddenin 3 ncü paragrafına tabi olarak, buluş yeri, teknoloji alanı ve ürünlerin ithal veya yerli üretim olup olmadığı konusunda herhangi bir ayırım yapılmadan patent verilebilecek ve patent haklarından yararlanılabilecektir.

2. Üyeler, kamu düzenini veya genel ahlakı korumak, insan, hayvan veya bitki yaşamını veya sağlığını korumak veya çevrenin ciddi biçimde zarar görmesini engellemek için gerekli olan durumlarda kendi ülkelerinde patentten ticari olarak yararlanmanın engellenmesini, patent verilebilir buluşlar dışında bırakabilirler, ancak şu koşulla ki, bu dışta bırakma yalnızca patentten yararlanmanın kendi yasaları ile yasaklanmış olması nedeniyle gerçekleştirilmemelidir.

3. Üyeler ayrıca aşağıdakileri de patent verilebilir buluşlar dışında bırakabilirler;

(a) insanların veya hayvanların tedavisinde kullanılan teşhis tedavi ve cerrahi usuller;

⁵ Bu Maddede "buluş basamağı" ve "sanayide uygulanabilme" terimleri herhangi bir Üye tarafından sırasıyla "aşıkâr olmayan" ve "yararlı" terimleriyle eşanlamlı sayılabilir.

(b) mikro-organizmalar dışında bitki ve hayvanlar ile esas olarak, biyolojik olmayan ve mikrobiyolojik usuller dışında bitki veya hayvanların üretimi ile ilgili biyolojik usuller. Ancak üyeler patentlerle veya kendilerine özgü etkin bir sistemle veya bunların kombinasyonu ile bitki türlerinin korunmasını sağlayacaklardır. Bu alt-paragrafta yer alan hükümler DTÖ Anlaşmasının yürürlüğe girdiği tarihten dört yıl sonra gözden geçirilecektir.

Verilen Haklar

Madde 28- 1. Patent, sahibine aşağıdaki münhasır hakların verilmesini sağlayacaktır:

(a) patent konusu bir ürün olduğunda, patent sahibinin iznini almamış üçüncü kişilerin bu ürünü imal etmelerini, kullanmalarını, satışa arz etmelerini, satmalarını veya bunu⁶ engellemek;

(b) patent konusu bir usul olduğunda, patent sahibinin iznini almamış üçüncü kişilerin usulü kullanmalarını ve en azından doğrudan bu usul ile elde edilmiş ürünü kullanmalarını, satışa arz etmelerini, satmalarını veya bu amaçlarla ithal etmelerini engellemek.

2. Patent sahipleri patenti devretme veya veraset yoluyla intikal ettirme ve lisans sözleşmeleri imzalama hakkına da sahip olacaklardır.

Patent Başvuruları ile İlgili Koşullar

Madde 29- 1. Üyeler patent başvurusunda bulunan kişiden buluşu, bu buluşun bu teknik alanda uzman bir kişi tarafından gerçekleştirilmesi için yeterince açık ve eksiksiz bir şekilde açıklamasını isteyeceklidir. Üyeler başvuru rüçhan hakkı sahibinden buluşun gerçekleştirilmesi için, başvuru tarihinde veya başvurunun öncelik tarihinde, buluş sahibinin bildiği en iyi usulü belirtmesini de isteyebilirler.

2. Üyeler patent başvurusunda bulunan kişiden, başvuru ile ilgili olarak yurtdışındaki başvurular verilen patentler hakkında bilgi vermesini isteyebilirler.

Verilen Haklardan İstisnalar

Madde 30- Üyeler, üçüncü kişilerin yasal menfaatlerini dikkate alarak, bu istisnaların patentten normal olarak yararlanılmasına makul ölçüler dışında aykırı olmaması ve patent sahibinin yasal menfaatlerine makul ölçüler dışında

⁶ Bu Anlaşma kapsamında malların kullanılması, satılması, ithal edilmesi veya başka şekillerde dağıtılması ile ilgili olarak tanınan diğer tüm haklar gibi, bu haklar da Madde 6 hükümlerine tabidir.

zarar vermemesi koşuluyla, herhangi bir patent ile verilen münhasır haklara sınırlı istisnalar getirebilirler.

ZORUNLU LİSANS

Hak Sahibinin İzni Olmadan Patentın Başka Şekilde Kullanılması

Madde 31- Herhangi bir üyenin yasasında, patent konusunun hükümetçe veya hükümet tarafından yetkili kılınmış üçüncü kişilerce kullanılması da dahil olmak üzere, patent konusunun hak sahibinin izni olmadan başka şekilde kullanılmasına⁷ izin verildiği takdirde aşağıdaki hükümlere uyulacaktır:

(a) bu tür kullanımın yetkili kılınması, ayrı ayrı durumların gereğine göre dikkate alınacaktır;

(b) bu tür kullanıma yalnızca, teklif edilen kullanıcının bu kullanımdan önce, hak sahibinden makul ticari süreler ve koşullarla yetki almak için çaba göstermiş olması ve bu çabaların makul bir süre içinde başarısız olması halinde izin verilebilir. Herhangi bir üye, olağanüstü hallerde veya aşırı aciliyet gerektiren diğer koşullarda veya ticari olmayan kamu yararına kullanım durumlarında bu koşuldaki feragat edebilir. Olağanüstü hallerde veya aşırı aciliyet gerektiren diğer koşullarda hak sahibi mümkün olan en kısa zamanda bu durumdan haberdar edilecektir. Patentın ticari amaçlar dışında kamu yararına kullanılması halinde, hükümet veya yüklenici patent araştırması yapmadan, geçerli bir patentin hükümet tarafından veya hükümet için kullanıldığını veya kullanılacağını biliyor ise veya bu durumu bilmesini sağlayacak açıklanabilir gerekçeleri var ise, hak sahibi bu durumdan derhal haberdar edilecektir;

(c) bu kullanımın kapsamı ve süresi, yetkili kılındığı amaçla sınırlı olacak ve yarı iletken teknolojisi sözkonusu olduğunda yalnızca kamu yararına ticari amaçlı olmayan kullanım için veya adli veya idari işlemlerden sonra rekabete karşı olduğu tesbit edilen bir uygulamayı telafi etmek için geçerli olacaktır;

(d) bu kullanım münhasır olmayacaktır;

(e) bu kullanım, işletmenin veya kurulu bir işin bu kullanımdan yararlanan kısmı ile birlikte devri dışında devredilemez olacaktır;

(f) bu tür kullanım esas olarak bu kullanıma izin veren üyenin yurt içi pazarına arz için yetkili kılınacaktır;

⁷ "Başka şekilde kullanma" terimi, madde 30 kapsamında izin verilen kullanım dışında başka şekilde kullanma anlamındadır.

(g) bu kullanma yetkisi, bu şekilde yetkili kılınan şahısların yasal menfaatlerinin yeterince korunmasına tabi olarak, bu yetkinin verilmesine yol açan koşullar sona erdiğinde ve tekrarlanması olası değilse iptal edilecektir. Yetkili merci, kendisini harekete geçiren talep üzerine, bu koşulların devam edip etmediğini gözden geçirme yetkisine sahip olacaktır;

(h) yetkinin ekonomik değeri dikkate alınarak, hak sahibine her ayrı durumun koşullarına göre yeterli bir karşılık ödenecektir;

(i) bu tür kullanımın yetkili kılınmasına ilişkin kararın hukuki geçerliliği, adli incelemeye veya bu Üye'nin ülkesinde daha üst ayrı bir makam tarafından yürütülecek bağımsız incelemeye tabi olacaktır;

(j) bu kullanım için öngörülen ödeme ile ilgili kararlar adli incelemeye veya bu üyenin ülkesinde daha üst ayrı bir makam tarafından yürütülecek bağımsız incelemeye tabi olacaktır;

(k) Patent kullanımına adli veya idari işlem sonucunda rekabete karşı olduğu tesbit edilen bir uygulamayı telafi etmek için izin verildiği takdirde, üyeler alt-paragraf (b) ve (f)'de belirtilen koşulları uygulamakla yükümlü olmazlar.

Böylesi durumlarda ödeme tutarı tesbit edilirken, rekabete - karşı olan uygulamaları düzeltme gereği dikkate alınabilir. Bu yetkinin verilmesine yol açmış olan koşulların tekrarlanma olasılığı mevcut ise, yetkili merciler yetkinin iptal edilmesini reddetme hakkına sahip olacaklardır;

(l) bu tür kullanım, bir başka patenti ("birinci patent") ihlal etmeden yararlanılması mümkün olmayan bir patentten ("ikinci patent") yararlanılmasına izin vermek için yetkili kılındığı takdirde, aşağıdaki ek koşullar uygulanacaktır:

(i) ikinci patentte talep edilen buluş, birinci patentte talep edilen buluşa göre büyük ölçüde ekonomik önemi olan önemli bir teknik ilerlemeyi kapsmalıdır;

(ii) birinci patentin sahibi, ikinci patentte talep edilen buluş kullanmak için makul şartlarla karşı-lisans hakkına sahip olacaktır; ve

(iii) birinci patentle ilgili olarak yetkili kılınan kullanım, ikinci patentin devri ile birlikte olmadıkça, devredilmez nitelikte olacaktır.

Hükümsüzlük / Sona Erme

Madde 32- Herhangi bir patentin hükümsüzlüğüne veya patent hakkının sona ermesine ilişkin kararların adli incelemesi için fırsat tanınacaktır.

Koruma Süresi

Madde 33- Koruma süresi başvuru tarihinden itibaren hesaplanan yirmi yıllık bir⁸

Usul Patentleri : İspat Yükümlülüğü

Madde 34- 1. Madde 28, paragraf 1(b)'de anılan patent sahibinin haklarının ihlali ile ilgili hukuki takibatlarda, patentin konusu bir ürün elde etme usulü ise, yargı mercileri davalıya benzer ürünü elde etme usulünün patentli usulden farklı olduğunu ispat etmesini emretme yetkisine sahip olacaklardır. Bu nedenle, üyeler aşağıdaki koşullardan en az birinin gerçekleşmesi halinde, patent sahibinin izni olmadan üretilen benzer ürünün, aksine kanıtlar bulunmadığı takdirde, patentli usulle elde edilmiş addedilmesini hükme bağlayacaklardır:

(a) patentli usulle elde edilen ürünün yeni olması;

(b) benzer ürünün büyük bir olasılıkla usul ile elde edilmiş olması ve patent sahibinin makul çabalar sonucunda fiilen kullanılan usulü tesbit edememiş olması.

2. Üyeler, yalnızca alt-paragraf (a)'da anılan koşulun yerine gelmesi halinde veya yalnızca alt-paragraf (b)'de anılan koşulun yerine gelmesi halinde, paragraf 1'de belirtilen ispat yükümlülüğünün ihlal tecavüz ettiği iddia edilen kişiye ait olmasını hükme bağlamakta serbest olacaklardır.

3. Aksine kanıt ileri sürüldüğü takdirde, davalının imalat ve iş sırlarının korunmasındaki hukuki menfaati dikkate alınacaktır.

BÖLÜM 6

Entegre Devrelerin - Tasarımları (Topografyaları)

EDFM (IPIC) Anlaşması ile İlişki

Madde 35- Üyeler, Entegre Devrelerle ilgili Fikri Mülkiyet Anlaşmasının (Madde 6, paragraf 3 hariç olmak üzere) 2'den 7'ye kadar olan Maddelerine, 12 nci Maddesine ve 16 nci Maddenin 3 üncü paragrafına uygun olarak entegre devrelerin - tasarımlarını (topografyalarını) (bu Anlaşma'da "dizilim - tasarımları" olarak anılmaktadır) korumayı ve aşağıdaki hükümlere uymayı kabul ederler.

⁸ Orijinal patent verme sistemi olmayan Üyelerin, koruma süresinin orijinal patent verme sisteminde başvuru tarihinden itibaren hesaplanmasını öngörebilecekleri anlaşılmaktadır.

Koruma Kapsamı

Madde 36- 37 nci Maddenin 1 inci paragrafında yer alan hükümlere tabi olarak⁹, izni olmadan gerçekleştirildiği takdirde, aşağıdaki fiilleri kanuna aykırı addedeceklerdir: korunan bir dizilim - tasarımını, korunan bir dizilim - tasarımının dahil olduğu bir entegre devreyi veya yalnızca kanuna aykırı olarak taklit edilmiş bir dizilim - tasarımını ihtiva etmeye devam ettiği takdirde, böyle bir entegre devre içeren bir malın ithalatı, satışı veya ticari amaçlarla başka şekilde dağıtımı.

Hak Sahibinden İzin Alınmasını Gerektirmeyen Fiiller

Madde 37- 1. Madde 36 hükümlerine bakılmaksızın, bu tür fiilleri ifa eden veya emreden şahıs entegre devreyi veya böyle bir entegre devreyi içeren malı satın alırken, bunun kanuna aykırı olarak taklit edilmiş bir dizilim - tasarımını içerdiğini bilmediği ve bilmesi için makul bir gerekçe bulunmadığı takdirde, üyeler, kanuna aykırı olarak taklit edilmiş bir dizilim - tasarımını içeren entegre devreler ile veya bu tür bir entegre devre içeren mallarla ilgili olarak Madde 36'da anılan herhangi bir fiilin ifa edilmesini kanuna aykırı ad-detmeyeceklerdir. Üyeler dizilim - tasarımının kanuna aykırı olarak taklit edildiğini belirten bildirim bu şahıs tarafından alındığı tarihten sonra bu şahsın eldeki veya bu tarihten önce sipariş edilmiş stokla ilgili olarak bu fiillerden herhangi birini ifa edebileceğini, ancak hak sahibine, böyle bir dizilim - tasarımı ile ilgili olarak serbestçe müzakere edilmiş bir lisans kapsamında makul bir royattıye eşdeğer bir meblağı ödemekle yükümlü olacağını hükme bağ-layacaklardır.

2. Bir dizilim - tasarımı için istemeden lisans verilmesi veya dizilim - tasarımının hak sahibinin izni olmadan hükümet tarafından veya hükümet adına kullanılması halinde, 31 inci Maddenin (a)'dan (k)'ye kadar olan alt-paragraflarında belirtilen koşullar, gerekli değişiklikler yapılmış olarak uygulanacaktır.

Koruma Süresi

Madde 38- 1. Korumanın bir koşulu olarak tescil işleminin gerekli olduğu üye ülkelerde, dizilim - tasarımlarının korunma süresi, tescil için başvurunun yapıldığı tarihten veya dünyanın neresinde gerçekleşirse gerçekleşsin dizilim - tasarımından ticari olarak ilk kez yararlanıldığı tarihten itibaren hesaplanan 10 yıllık bir süre sona ermeden bitmeyecektir.

9 Bu Bölümde yer alan "hak sahibi" terimi, EDFM Anlaşması'nda yer alan "hakkın sahibi" terimi ile aynı anlamda olacaktır.

2. Korumanın bir koşulu olarak tescil işleminin gerekli olmadığı üye ülkelerde, dizilim - tasarımları, dünyanın neresinde gerçekleşirse gerçekleşsin, dizilim-tasarımından ticari olarak ilk kez yararlanıldığı tarihten itibaren en az 10 yıl süre ile korunacaktır.

3. Paragraf 1 ve 2'de yer alan hükümlere rağmen Üyeler korumanın dizilim - tasarımı yaratıldıktan 15 yıl sonra zaman aşımına uğramasını ön-görebilirler.

BÖLÜM 7

Açıklanmamış Bilgilerin Korunması

Madde 39- 1. Üyeler Paris Sözleşmesi'nin (1967) 10 uncu Maddesinde öngörüldüğü gibi haksız rekabete karşı etkin koruma sağlarken, açıklanmamış bilgileri 2 nci paragrafa uygun olarak ve hükümlere veya hükümet kuruluşlarına sunulmuş verileri 3 üncü paragrafa uygun olarak koruyacaklardır.

2. Gerçek ve tüzel kişiler yasal olarak kendi kontrolleri altındaki bilgilerin kendi izinleri olmadan, dürüst ticari uygulamalara aykırı¹⁰, başkalarına ifşa edilmesini veya başkaları tarafından elde edilmesini veya kullanılmasını engelleme olanağına sahip olacaklardır, ancak şu koşulla ki, bu tür bilgiler;

(a) bir bütün olarak veya unsurlarının kesin konfigürasyonunda veya grubunda, normal olarak söz konusu türde bilgilerle uğraşan çevrelerdeki şahıslarca genelde bilinmeyen veya bu şahısların kolaylıkla elde edemeyeceği anlamında gizli olmalıdır;

(b) gizli olduğu için ticari değeri olmalıdır ve

(c) yasal olarak bu bilgileri kontrol eden şahıs tarafından, gizli kalması için, ilgili koşullar altında makul önlemler alınmış olmalıdır.

3. Üyeler, yeni kimyasal maddelerin kullanıldığı farmasötik veya tarımsal kimyasal ürünlerin pazarlanmasını onaylamanın koşulu olarak, meydana getirilmesi büyük çaba gerektiren ifşa edilmemiş testlerin veya diğer verilerin sunulmasını talep ettiklerinde, bu verileri haksız ticari kullanıma karşı koruyacaklardır. Üyeler bunun yanısıra, kamunun korunması için gerekli ol-

10 Bu hükümde yer alan "dürüst ticari uygulamalara aykırı bir tarzda" ibaresi, en azından sözleşmenin ihlali, güvenin ihlali ve ihlale teşvik gibi uygulamalar anlamında olacak ve açıklanmamış bilgilerin elde edilmesinde bu uygulamaların katkısı olduğunu bilen veya bilmemesinde ağır ihmali söz konusu olduğu üçüncü taraflarca açıklanmamış bu bilgilerin elde edilmesini kapsayacaktır.

madıkça veya verilerin haksız ticari kullanıma karşı korunmasını sağlayacak önlemler alınmadıkça, bu verileri ifşa edilmemeleri için koruyacaklardır.

BÖLÜM 8

Sözleşmeye Bağlı Lisanslarda Rekabete - Karşı Uygulamaların Kontrolü

Madde 40- 1. Üyeler, fikri mülkiyet hakları ile ilgili olan ve rekabeti kısıtlayan bazı lisans uygulamalarının veya koşullarının ticareti olumsuz yönde etkileyebileceğini ve teknoloji transferini ve yayılmasını engelleyebileceğini kabul etmektedir.

2. Bu Anlaşmada yeralan hiçbir husus üyelerin, ilgili piyasada rekabeti olumsuz yönde etkileyen ve özel hallerde fikri mülkiyet haklarının ihlal edilmesine yolaçabilecek lisans uygulamalarını veya koşullarını mevzuatlarında belirtmelerini engellemeyecektir. Üyeler yukarıda, öngörüldüğü gibi, bu Anlaşma'nın diğer hükümlerine uygun olarak, kendi ilgili yasa ve yönetmeliklerinin ışığında, örneğin münhasır geri verme (grantback) koşullarını, geçerliliğe itiraz edilmesini engelleyen koşulları ve zorunlu paket lisansları kapsayabilecek, bu tür uygulamaları engelleyecek veya kontrol edecek uygun önlemleri alabilirler.

3. Yasa çerçevesinde alınacak her türlü önlem ve her iki Üye'nin nihai bir karar alma özgürlüğü saklı kalmak koşuluyla, her üye, talep üzerine; istişare talebinin muhatabı olan üyenin vatandaşı olan veya bu üye ülkede ikamet eden bir fikri mülkiyet hakkı sahibinin istişare talebinde bulunan üyenin bu bölümün konusu ile ilgili yasa ve yönetmeliklerine aykırı uygulamalar yaptığını inanmak için geçerli nedeni olan ve bu mevzuata uyulmasını sağlamak isteyen başka herhangi bir üye ile istişarelere girecektir. İstişare talebinin muhatabı olan üye talepte bulunan üye ile girecek istişareleri tam ve yakın bir ilgi ile dikkate alacak ve bunun için yeterli fırsatı tanıyacak ve ulusal yasalara ve bu bilgilerin talepte bulunan üye tarafından korunması ile ilgili tatmin edici anlaşmaların imzalanmasına tabi olarak, sözkonusu hususla ilgili kamuya açık gizli olmayan bilgileri ve elde edebileceği diğer bilgileri vererek işbirliği yapacaktır.

4. Kendi vatandaşlarının veya kendi ülkesinde ikamet edenlerin aleyhinde bir başka üye ülkede, bu diğer üyenin bu bölümün konusu ile ilgili yasa ve yönetmeliklerini ihlal ettiği iddiasıyla takibat açılmış bir üyeye, talep etmesi halinde, bu diğer üye tarafından 3 üncü paragrafta öngörülen aynı koşullar kapsamında istişare fırsatı tanınacaktır.

KISIM III
Fikri Mülkiyet Haklarının Uygulanması

BÖLÜM I
Genel Yükümlülükler

Madde 41- 1. Üyeler, ihlalleri önleyecek acil telafi yöntemleri ve daha başka ihlalleri caydırıcı telafi yöntemleri de dahil olmak üzere, bu Anlaşma kapsamındaki fikri mülkiyet haklarının ihlal edilmesine karşı etkin önlemlerin alınmasına olanak sağlamak için, bu kısımda belirtilen uygulama usullerinin kendi yasalarında da yer almasını sağlayacaklardır. Bu usuller, yasal ticarete engel olmaktan kaçınılacak ve bu usullerin kötüye kullanılmasını önleyici koruma sağlanacak şekilde uygulanacaktır.

2. Fikri mülkiyet haklarının uygulanması ile ilgili usuller adil ve eşit olacaktır. Bu usuller gereğinden daha karmaşık veya masraflı olmayacak veya makul olmayan zaman-sınırlarına veya haksız gecikmelere neden olmayacaktır.

3. Herhangi bir davanın esasına ilişkin kararlar tercihan yazılı ve gerekçeli olacaktır. Bu kararlar en azından davaya taraf olanlara gereksiz gecikmelere meydan vermeden iletilecektir. Davanın esasına ilişkin kararlar yalnızca; taraflara dinlenme fırsatının verildiği konulara ilişkin delillere dayalı olacaktır.

4. Davaya taraf olanlara, kesin idari kararların ve bir Üye'nin herhangi bir davanın önemi ile ilgili kazai hükümlerine tabi olarak, en azından davanın esasına ilişkin başlangıçtaki adli kararların yasal açıdan incelenmesi fırsatı tanınacaktır. Ancak, ceza davalarında beraat kararlarının incelenmesi için fırsat tanınması zorunlu bir yükümlülük olmayacaktır.

5. Bu Kısımın, fikri mülkiyet haklarının uygulanması için, genelde yasaların uygulanması için tesis edilen adli sistemden ayrı bir adli sistemin oluşturulması için herhangi bir yükümlülük yaratmadığı gibi, üyelerin genelde kendi yasalarını uygulamasını da etkilemediği anlaşılmaktadır. Bu kısımda yer alan hiçbir husus, fikri mülkiyet haklarının uygulanması ile genelde yasaların uygulanması arasında kaynak dağılımı ile ilgili herhangi bir yükümlülük yaratmamaktadır.

BÖLÜM 2

Hukuki ve İdari Usuller ve Telif Yöntemleri

Adil ve Eşit Usuller

Madde 42- Üyeler hak sahiplerinin¹¹ bu Anlaşma kapsamındaki her türlü fikri mülkiyet hakkının uygulanması ile ilgili hukuki adli usulleri kullanmalarına olanak tanıyacaklardır. Davalılar hak talebinin esasını da kapsayan yeterli ayrıntı içeren ve zamanında verilen yazılı bildirim hakkına sahip olacaklardır. Tarafların bağımsız avukat tarafından temsil edilmelerine izin verilecek ve usuller çerçevesinde zorunlu olarak mahkemede şahsen hazır bulunma ile ilgili aşırı külfetli koşullar uygulanmayacaktır. Bu usullere taraf olan herkes talebini tevsik etme ve ilgili tüm delilleri sunma hakkına sahip olacaktır. Mevcut Anayasal koşullara aykırı olmadıkça, usuller çerçevesinde gizli bilgilerin teşhis edilmesi ve korunması için bir yöntem oluşturulacaktır.

Deliller

Madde 43- 1. Taraflardan herhangi biri hak talebini desteklemek için yeterli ve makul olarak temin edilebilen delilleri sunduğunda ve talebinin tevsiki ile ilgili olup, karşı tarafın kontrolünde bulunan delilleri belirttiğinde, adli merciler, uygun hallerde gizli bilgilerin korunmasını sağlayan koşullara tabi olarak, bu delillerin karşı tarafça sunulmasını emretme yetkisine sahip olacaklardır.

2. Herhangi bir takibata taraf olanlardan birinin isteyerek ve geçerli bir nedene dayanmaksızın, gerekli bilgilerin elde edilmesini reddetmesi veya başka şekillerde bu bilgileri makul bir süre içinde vermemesi veya uygulama fiili ile ilgili bir usulü önemli ölçüde engellemesi halinde, Üyeler, taraflara itham veya deliller konusunda ifade verme fırsatının tanınması koşuluyla, adli mercilere, bilgilere erişimin reddedilmesi nedeniyle olumsuz etkilenen tarafça sunulan şikayet veya iddialar da dahil olmak üzere, kendilerine sunulan bilgilere dayanarak, olumlu veya olumsuz, bir ön tesbit veya kesin tesbit yapma yetkisini verebilirler.

Mahkeme Emirleri

Madde 44- 1. Adli merciler, diğer hususların yanısıra, fikri bir mülkiyet hakkını ihlal eden ithal malların kendi yetki çevreleri içinde ticaret kanallarına girişini engellemek için, bu tür mallar gümrükten çekildikten hemen sonra, ilgili tarafa ihlalden vazgeçmesini emretme yetkisine sahip olacaklardır. Üyeler,

¹¹ Bu Kısımda "hak sahibi" terimi bu hakları ileri sürebilmek için gerekli yasal dayanağı olan federasyonları ile birlikte kapsar.

korunan konunun, herhangi bir şahıs tarafından, bu konuda ticaret yapmanın fikri mülkiyet hakkını ihlal edeceğini öğrenmesinden önce veya öğrenmek için makul gerekçelere sahip olmasından önce, iktisap edildiği veya sipariş edildiği hallerde, bu merciye uymakla yükümlü değillerdir.

2. Bu kısımda yer alan diğer hükümlere bakılmaksızın ve Kısım II'nin özellikle, hak sahibinin izni olmadan hükümetler tarafından veya hükümetçe yetkili kılınmış üçüncü taraflarca kullanım konusunu ele alan hükümlerine uyulması koşuluyla, Üyeler, bu kullanım karşılığında başvurulabilecek mevcut telafi yöntemlerini, Madde 31, altparagraf (h)'ye uygun olarak ödenecek bir bedelle sınırlandırabilirler. Diğer hallerde, bu kısım kapsamındaki telafi yöntemleri uygulanacak veya bu telafi yöntemleri herhangi bir Üye'nin kanununa uygun olmadığı takdirde, açıklayıcı hükümler ve yeterli hizmet karşılıkları bulunacaktır.

Tazminat

Madde 45- 1. Adli merciler, bilerek veya bilmek için makul gerekçeleri olmasına rağmen ihlal edici fiilde bulunan şahıs tarafından hak sahibinin fikri mülkiyet hakkının ihlal edilmesi nedeniyle hak sahibinin uğradığı zararın telafi edilmesine yetecek tazminatın ihlal eden kişi tarafından hak sahibine ödemesini emretme yetkisine sahip olacaklardır.

2. Adli merciler ihlal eden kişiye, uygun avukatlık ücretleri de dahil olmak üzere yapılan harcamaları hak sahibine ödemesini emretme yetkisine de sahip olacaklardır. Üyeler uygun olan hallerde adli mercileri, ihlal eden kişi bilmeden veya bilmesi için makul nedenler bulunmadan ihlal edici fiilde bulunmuş olsa bile, karların geri alınmasını ve/veya önceden - tesbit edilmiş tazminatın ödenmesini emretme konusunda yetkili kılabilirler.

Diğer Telafi Yöntemleri

Madde 46- Adli merciler, ihlali etkin biçimde önleyebilmek için ihlale neden olduğu tesbit edilen malların herhangi bir karşılık ödenmeden, hak sahibinin zarar görmesini önleyecek şekilde ticaret kanalları dışına çıkartılmasını veya mevcut anayasal koşullara aykırı olmadığı takdirde imha edilmesini emretme yetkisine sahip olacaklardır. Adli merciler esas olarak, ihlale neden olan malların yapımında kullanılan malzemelerin ve aletlerin, herhangi bir karşılık ödenmeden, gelecekteki ihlal riskini en az düzeye indirecek şekilde ticaret kanalları dışına çıkartılmasını emretme yetkisine de sahip olacaklardır. Bu tür talepler incelenirken, ihlalin ağırlığı ile emredilen telafi yöntemleri arasında uygunluk olması gerektiği ve üçüncü tarafların menfaatleri dikkate alınacaktır.

Sahte marka taşıyan mallarda ise, istisnai durumlar dışında, malların ticaret kanallarına girişine izin vermek için yalnızca, kanuna aykırı olarak takılmış markanın sökülmesi yeterli olmayacaktır.

Bilgi Edinme Hakkı

Madde 47- Bu durum ihlalin ağırlığı ile uygun oranda olduğu takdirde, üyeler adli mercilerin, ihlal eden kişiye ihlale neden olan mal veya hizmetlerin üretiminde ve dağıtımında görev alan üçüncü tarafların kimliğini ve dağıtım kanallarını hak sahibine bildirmesini emretme yetkisine sahip olmalarını öngörebilirler.

Davalının Tazmin Edilmesi

Madde 48- 1. Adli merciler, uygulama usullerini kötüye kullanmış olan ve talebi üzerine önlem alınmış olan tarafa, yanlışlıkla menedilen veya kısıtlanan tarafa, bu kötüye kullanma nedeniyle uğradığı zarar nedeniyle yeterli tazminat ödemesini emretme yetkisine sahip olacaklardır. Adli merciler ayrıca başvuru sahibine uygun avukatlık ücretlerini de kapsayabilecek giderleri davalıya ödemesini emredebilirler.

2. Üyeler, fikri mülkiyet haklarının korunması veya uygulanması ile ilgili yasaların idaresi ile ilgili olarak, bu yasaların idaresi esnasında iyi niyetle hareket edildiği veya iyi niyetle hareket edilmesi tasarlandığı takdirde, yalnızca kamu mercilerini ve görevlilerini uygun telafi edici önlemler karşısında sorumlu olmaktan muaf tutacaklardır.

İdari Usuller

Madde 49- Herhangi bir davanın esasına göre idari usuller sonucunda özel hukuk kapsamındaki telafi yolları emredilebildiği takdirde, bu usuller özü bu Bölümde yer alan ilkelere eşdeğer olan ilkelere uygun olacaktır.

BÖLÜM 3

Geçici Önlemler

Madde 50- 1. Adli merciler aşağıdaki amaçlara yönelik olarak derhal ve etkin geçici önlemler alınmasını emretme yetkisine sahip olacaklardır:

(a) bir fikri mülkiyet hakkının ihlal edilmesini önlemek ve özellikle malların ve gümrükten çekildikten hemen sonra ithal malların kendi yetki bölgelerindeki ticaret kanallarına girmesini engellemek;

(b) ihlal iddiası ile ilgili delilleri korumak.

2. Adli merciler uygun hallerde, özellikle herhangi bir gecikmenin hak sa-

hibine onarılmaz şekilde zarar vermesinin olası olduğu durumlarda veya delillerin açıkça imha edilme riski bulunduğu anda geçici önlem inaudita altera parte alma yetkisine sahip olacaklardır.

3. Yetkili merciler, başvuranın hak sahibi olduğu, başvuranın hakkının ihlal edildiği veya bu ihlalin yakında meydana gelmesinin muhakkak olduğu konusunda yeterince kesin bir şekilde ikna olabilmek için başvuru sahibinden makul olarak temin edilebilecek delilleri vermesini isteme ve davalıyı korumak ve suistimali önlemek için başvuru sahibine bir teminat veya eşdeğer güvence vermesini emretme yetkisine sahip olacaklardır.

4. Geçici önlemlerin inaudita altera parte kabul edilmesi halinde, bu durumda etkilenen taraflara gecikmeden ve en geç önlemler uygulandıktan sonra bildirimde bulunulacaktır. Önlemler bildirildikten sonra makul bir süre içinde bu önlemlerin değiştirilmesine, iptal edilmesine veya teyid edilmesine karar vermek amacıyla davalının talebi üzerine, mahkemede dinlenme hakkını da kapsayan bir inceleme yapılacaktır.

5. Başvuru sahibinden, ilgili malların geçici önlemleri uygulayacak merci tarafından teşhis edilebilmesi için gerekli başka bilgiler de vermesi istenebilir.

6. Davanın esası hakkında bir kararın alınmasına yol açan takibat, ilgili üyenin yasalarında buna izin verildiği takdirde, önlemlerin alınmasını emreden adli merci tarafından tesbit edilecek veya böyle bir tesbit yapılmadığı takdirde, hangisi daha uzun ise 20 işgünü veya 31 takvim gününü aşmayacak makul bir süre içinde başlatılmadığı takdirde, paragraf 4 hükümleri saklı kalmak koşuluyla, paragraf 1 ve 2'ye dayanılarak alınan önlemler, davalının talebi üzerine iptal edilecek veya başka şekilde hükümsüz olacaktır.

7. Geçici önlemler iptal edildiği takdirde veya başvuru sahibinin herhangi bir fiili veya ihmali nedeniyle zaman aşımına uğradığı takdirde veya herhangi bir fikri mülkiyet hakkının ihlal edilmemiş olduğu veya ihlal tehdidinin bulunmadığı sonradan tesbit edildiği takdirde, adli merciler davalının talebi üzerine, başvurana davalıya bu önlemlerin neden olduğu zarara karşılık uygun bir tazminat ödemesini emretme yetkisine sahip olacaklardır.

8. İdari usuller sonucunda geçici herhangi bir önlemin alınması emredilebildiği takdirde, bu usuller özü bu Bölümde yer alan ilkelere eşdeğer olan ilkelere uygun olacaktır.

BÖLÜM 4

Sınır Önlemleri ile İlgili Özel Koşullar¹²

Gümrük Makamları Tarafından Malların Serbest Bırakılmasının Er- telenmesi

Madde 51- Üyeler aşağıda yer alan hükümlere uygun olarak, sahte veya telif hakkına tabi korsan malların¹³ ithal edilebileceğinden şüphelenmek için geçerli nedenleri olan bir hak sahibinin, bu tür malların serbestçe dolaşımı için gümrük makamlarınca başvuruda bulunmasını sağlayacak usuller¹⁴ kabul edeceklerdir. Üyeler bu Bölümde yer alan şartların yerine getirilmesi koşuluyla, fikri mülkiyet haklarını başka şekilde ihlal eden mallar için de böyle bir başvuru yapılmasına olanak sağlayabilirler. Üyeler kendi ülkelerinden ihraç edilecek, ihlale neden olan malların gümrük makamlarınca serbest bırakılmasının ertelenmesi ile ilgili uygun usullerin uygulanmasını da öngörebilirler.

Uygulama

Madde 52- Madde 51 kapsamındaki usullere başvuran hak sahiplerinden, malların ithal edildiği ülkenin yasaları kapsamında hak sahibinin fikri mülkiyet hakkının görüldüğü şekliyle ihlal edildiği konusunda yetkili mercileri ikna edecek yeterli delilleri sunması ve malların gümrük makamlarınca kolaylıkla tanınmasını sağlamak için yeterince ayrıntılı bir tanımını yapması istenebilir. Yetkili merciler başvurunun kabul edilip edilmediğini ve yetkili merciler tarafından tesbit edildiği takdirde, gümrük makamlarının önlem alacağı süreyi makul bir süre içinde başvuru sahibine bildireceklerdir.

Teminat veya Eşdeğer Güvence

Madde 53- 1. Yetkili merciler davatıyı ve kendilerini korumak ve suistimali önlemek için başvuru sahibinden teminat veya eşdeğer bir güvence vermesini

12 Herhangi bir Üye, birlikte bir gümrük birliğinin parçasını oluşturdukları bir başka Üye ile olan sınırında malların hareketi üzerindeki kontrolleri büyük ölçüde kaldırdığı takdirde, bu Üye'den bu sınırdaki bu Bölüm hükümlerini uygulaması istenmeyecektir.

13 Bu usulleri, hak sahibinin izni ile bir başka ülkede piyasaya sürülen ithal mallara veya taşınmakta olan mallara uygulamanın zorunlu olmayacağı anlaşılmaktadır.

14 Bu Anlaşmada :

a) "sahte markalı mallar", bu mallar için geçerli olarak tescil edilmiş bir markaya benzer veya esas unsurları ile bu markadan ayırdedilemeyen bir markayı izinsiz olarak taşıyan ve bu nedenle ithalat yapılan ülkenin yasaları kapsamında söz konusu markanın sahibinin haklarını ihlal eden mallar ve bu malların ambalajları anlamında olacaktır;

b) "telif hakkına tabi korsan mallar", malların üretildiği ülkede hak sahibinin veya hak sahibi tarafından usulüne uygun olarak yetkili kılınmış şahsın izni olmadan kopyası yapılmış olan ve bu kopyanın yapılmasının malların ithal edildiği ülkenin yasaları kapsamında bir telif hakkının veya ilgili bir hakkın ihlal edilmesine yol açacak bir maddeden doğrudan veya dolaylı olarak yapılmış olan mallar anlamında olacaktır.

isteme yetkisine sahip olacaklardır. Bu teminat veya eşdeğer güvence bu usullere başvurulmasını engellemeyecektir.

2. Bu Bölüm kapsamında herhangi bir başvuru uyarınca, sınai tasarım, patent, dizilim-tasarımı veya ifşa edilmemiş bilgileri içeren malların serbest dolaşım için serbest bırakılması gümrük makamlarınca, adli veya bağımsız bir başka merci tarafından alınan kararlar dışında alınmış bir karara dayanılarak ertelendiği takdirde ve Madde 55'de öngörülen süre usulüne uygun olarak yetkili kılınmış merci tarafından geçici herhangi bir telafi yöntemine başvurulmadan sona erdiği takdirde ve diğer ithalat şartlarının tamamına uyulmuş olması koşuluyla, malların sahibi, ithalatçısı veya mal gönderilen kimse hak sahibini herhangi bir ihlale karşı korumak için yeterli tutarda bir teminat verdiği takdirde malların serbest bırakılmasına hak kazanacaktır. Bu teminatın ödenmiş olması, hak sahibinin başka telafi yöntemlerine başvurmaya zarar vermeyecek olup, hak sahibinin makul bir süre içinde dava hakkını kullanmaması halinde teminatın serbest bırakılacağı anlaşılmaktadır.

Erteleme Bildirimi

Madde 54- Madde 51'e uygun olarak malların serbest bırakılmasının ertelendiği ithalatçıya ve başvuru sahibine derhal bildirilecektir.

Erteleme Süresi

Madde 55- Davanın esasına ilişkin bir kararın alınmasına yol açan takibatın davalı dışında bir başka tarafça başlatıldığı veya usulüne uygun olarak yetkili kılınmış makamın malların serbest bırakılmasının ertelenmesini uzatan geçici önlemleri aldığı, erteleme kararı başvuru sahibine bildirildikten sonra en fazla 10 işgünü içinde gümrük makamlarına bildirilmediği takdirde, ithalat ve ihracatın diğer tüm şartlarına uyulmuş olması koşuluyla mallar serbest bırakılacaktır; bu zaman sınırı uygun hallerde 10 işgünü kadar daha uzatılabilir. Davanın esasına ilişkin bir kararın alınmasına yol açan takibatların başlatılmış olması halinde, makul bir süre içinde bu önlemlerin değiştirilmesine, iptal edilmesine veya teyid edilmesine karar vermek amacıyla davalının talebi üzerine, mahkemede dinlenme hakkı da dahil olmak üzere bir inceleme yapılacaktır. Yukarıda yer alan hükümlere rağmen, malların serbest bırakılmasının ertelenmesi geçici adli bir önleme uygun olarak yürütüldüğü veya sürdürüldüğü takdirde, 50 nci Maddenin 6 ncı paragrafı hükümleri uygulanacaktır.

Malların Sahibinin ve İthalatçının Tazmin Edilmesi

Madde 56- İlgili makamlar, başvuru sahibine, malların haksız olarak ali-

konması veya Madde 55 uyarınca serbest bırakılan malların alıkonması nedeniyle uğradıkları zarara karşılık ithalatçıya, alıcıya ve malların sahibine uygun bir tazminat ödemesini emretme hakkına sahip olacaklardır.

Kontrol ve Bilgi Edinme Hakkı

Madde 57- Gizli bilgilerin korunması hususuna zarar verilmemesi koşuluyla Üyeler yetkili makamları, hak sahibine hak talebini tevsik etmesi amacıyla gümrük makamlarınca alıkonan malları kontrol ettirmesi için yeterli fırsatı tanımaya yetkili kılacaklardır. Yetkili makamlar ayrıca ithalatçıya bu malları kontrol ettirmesi için eşit bir fırsat tanıma yetkisine de sahip olacaklardır. Davanın esasına ilişkin olarak olumlu bir tespit yapılması halinde, üyeler yetkili mercilere malları gönderenin, ithalatçının ve alıcının ad ve adreslerini ve söz konusu malların miktarını hak sahibine bildirme yetkisini verebilirler.

Resen Hareket Etme

Madde 58- Üyeler yetkili mercilerden kendi inisiyatifleriyle hareket etmelerini ve hakkında, bir fikri mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin olarak aksi kanıtlanmadıkça doğru kabul edilen deliller elde ettikleri malların serbest bırakılmasını ertelemelerini istedikleri takdirde:

(a) yetkili merciler hak sahibinden herhangi bir zamanda, bu yetkileri kullanmalarına yardımcı olabilecek bilgileri isteyebilirler;

(b) ithalatçı ve hak sahibi erteleme kararından derhal haberdar edileceklerdir. İthalatçının erteleme kararına karşı yetkili mercilere itirazda bulunması halinde, erteleme, gerekli değişiklikler yapılmış olarak Madde 55'de yer alan koşullara tabi olacaktır;

(c) iyi niyetle hareket edildiği veya hareket edilmesi planlandığı takdirde, üyeler yalnızca kamu makamlarını ve görevlilerini telafi edici uygun önlemler konusunda yükümlülükten muaf tutulacaklardır.

Telafi Yöntemleri

Madde 59- Hak sahibine açık olan diğer dava hakları saklı kalmak üzere ve davalının adli mercilerce inceleme yapılmasını talep etme hakkına tabi olarak, yetkili merciler Madde 46'da yer alan ilkelere uygun olarak ihlale neden olan malların imha edilmesini veya bertaraf edilmesini emretme yetkisine sahip olacaklardır. Yetkili merciler sahte markalı mallarla ilgili olarak istisnai koşullar dışında, ihlale neden olan malların değiştirilmemiş haliyle yeniden ihraç edilmesine izin vermeyecekler veya bunları farklı bir gümrük usulüne tabi tutmayacaklardır.

Çok Az Miktarda İthalat

Madde 60- Üyeler, seyahat edenlerin şahsi eşyası içinde bulunan veya küçük partiler halinde gönderilen ticari niteliği olmayan az miktarlardaki malları yukarıdaki hükümlere tabi olmaktan muaf tutabilirler.

BÖLÜM 5

Cezai Usuller

Madde 61- Üyeler en azından, ticari ölçekte bilerek marka sahtekarlığı veya telif hakkı korsanlığı halinde uygulanacak cezai usul ve cezaları hükme bağlayacaklardır. Uygulanabilecek telafi yöntemleri eşdeğer ağırlıktaki suçlara uygulanan ceza düzeyine uygun, yeterince caydırıcı nitelikte olan hapis ve/veya para cezalarını içerecektir. Uygun hallerde, uygulanabilecek telafi yöntemleri, ihlale neden olan malların ve suçun işlenmesinde esas olarak kullanılan malzeme ve aletlere el konmasını, bunlar üzerindeki hakkın kaybedilmesini ve bunların imha edilmesini de içerecektir. Üyeler fikri mülkiyet haklarının başka şekillerde ihlal edilmesi halinde ve özellikle bu ihlal suçunu kasten ve ticari ölçekte işlendiğinde uygulanacak cezai usuller ve cezaları hükme bağlayabilirler.

KISIM IV

Fikri Mülkiyet Haklarının Kazanılması, İdame Ettirilmesi ve İlgili Taraflararası Usuller

Madde 62- 1. Üyeler II nci Kısımın 2'den 6'ya kadar olan bölümleri kapsamında öngörülen fikri mülkiyet haklarının kazanılmasının veya idamesinin koşulu olarak makul usullere ve formalitelere uyulmasını talep edebilirler. Bu usuller ve formaliteler bu Anlaşma hükümlerine uygun olacaktır.

2. Bir fikri mülkiyet hakkının kazanılması, bu hakkın verilmesi veya tescil edilmesi şartına tabi olduğu takdirde, üyeler, hakkın kazanılması için maddi hukuk şartlarına uyulması koşuluyla, hakkın verilmesi veya tescili ile ilgili usuller çerçevesinde hakkın, koruma süresi gereksiz yere kısaltılmayacak şekilde makul bir süre içinde verilmesini veya tescil edilmesini sağlayacaklardır.

3. Paris Sözleşmesi'nin (1967) 4 üncü Maddesi, gerekli değişiklikler yapılmış olarak hizmet markalarına uygulanacaktır.

4. Fikri mülkiyet haklarının kazanılması veya idamesi ile ilgili usuller ile bir

üyenin yasalarında bu tür usuller hükme bağlandığı takdirde, idari iptal ve itiraz, geri alma, gibi taraflar-arası usuller Madde 41, paragraf 2 ve 3'de yer alan genel ilkelere tabi olacaktır.

5. Paragraf 4'de anılan usullerden herhangi biri kapsamında alınacak nihai idari kararlar adli merciler veya adli-mercilere benzer makamlar tarafından incelemeye tabi tutulacaktır. Ancak, bu usullerin dayandığı gerekçelerin hükümsüz kılma usullerine konu olabilmesi koşuluyla, itirazın veya idari iptal işleminin başarısız olması halinde, kararların incelenmesi için fırsat tanımak zorunlu bir yükümlülük olmayacaktır.

KISIM V

Uyuşmazlıkların Önlenmesi ve Çözülmesi

Şeffaflık

Madde 63- 1. Herhangi bir üye tarafından bu anlaşmanın konusu ile ilgili olarak (fikri mülkiyet haklarının geçerli olması, kapsamı, kazanılması, uygulanması ve suistimalinin önlenmesi) yürürlüğe konmuş yasa ve yönetmeliklerle nihai adli kararlar ve genel uygulamaya ilişkin idari kararlar, hükümetlerin ve hak sahiplerinin bunları öğrenmelerini sağlayacak şekilde ulusal bir dilde yayınlanacak veya yayınlanması uygun değilse, herkesin kullanımına açık olacaktır. Bir üyenin hükümeti veya devlet kuruluşu ile bir başka üyenin hükümeti veya devlet kuruluşu arasında imzalanmış ve yürürlükte olan, bu anlaşmanın konusuna ilişkin anlaşmalar da yayınlanacaktır.

2. Üyeler Konseyin bu anlaşmanın işleyişini gözden geçirmesine yardımcı olmak için 1 inci paragrafta anılan yasa ve yönetmelikleri Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları (TBFMH = TRIPS) Konseyine bildireceklerdir. Konsey Üyelerin bu yükümlülüğü yerine getirme külfetini asgari düzeye indirmek için gayret gösterecek olup, WIPO ile bu yasa ve yönetmelikleri içeren ortak bir sicil oluşturma konusunda yapılan istişareler başarılı olduğu takdirde, bu yasa ve yönetmeliklerin doğrudan Konseye bildirilmesi yükümlülüğünden feragat etmeye karar verebilir. Konsey bu konu ile ilgili olarak, Paris Sözleşmesi'nin (1967) 6 ncı maddesi hükümlerinden kaynaklanan bu anlaşmadaki yükümlülükler uyarınca bildirimde bulunulması ile ilgili gerekli önlemleri de mütalaa edecektir.

3. Her üye bir başka üyenin yazılı talebine cevaben paragraf 1'de anılan türde bilgileri vermeye hazır olacaktır. Fikri mülkiyet hakları alanındaki belli bir adli kararın veya idari kararın veya ikili anlaşmanın, bu anlaşma kapsamındaki haklarını etkilediğine inanmak için geçerli nedeni olan bir üye, yazılı talepte

bulunarak bu tür özel adli kararları, idari kararları veya ikili anlaşmaları temin etmeyi veya bunlar hakkında yeterince ayrıntılı biçimde bilgilendirilmeyi talep edebilir.

4. Paragraf 1, 2, ve 3'de yer alan hiçbir husus üyelerin, yasanın uygulanmasına engel olacak veya başka şekillerde kamu menfaatine aykırı olacak veya kamu veya özel belirli teşebbüslerin yasal ticari menfaatlerine zarar verecek gizli bilgileri açıklamalarını gerektirmeyecektir.

Uyuşmazlıkların Çözülmesi

Madde 64- 1. Bu Anlaşma'da özellikle aksi belirtilmedikçe bu Anlaşma kapsamındaki uyuşmazlıkların çözülmesinde ve istişarelerde, Uyuşmazlıkların Çözülmesi Mutabakat Metni ile ayrıntılı olarak açıklanan ve Uygulanan GATT 1994'ün XXII ve XXIII üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

2. Bu Anlaşma kapsamındaki uyuşmazlıkların çözülmesinde, DTÖ Anlaşmasının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle GATT 1994, Madde XXIII, alt-paragraf 1(b) ve 1(c) hükümleri uygulanmayacaktır.

3. TBFMH Konseyi, paragraf 2'de anılan süre esnasında, bu Anlaşma uyarınca iletilen ve GATT 1994, Madde XXIII, alt-paragraf 1(b) ve 1(c) kapsamında öngörülen türde şikayetlerin kapsamını ve durumunu inceleyecek ve bu konudaki tavsiyelerini onaylamak üzere Bakanlar Konferansına sunacaktır. Bakanlar Konferansı bu tavsiyeleri onaylama veya paragraf 2'de belirtilen süreyi uzatma kararını oybirliği ile alacak ve onaylanan tavsiyeler başka resmi bir kabul işlemine gerek olmaksızın bütün üyeler için geçerli olacaktır.

KISIM VI

Geçiş Dönemindeki Düzenlemeler

Geçiş Dönemindeki Düzenlemeler

Madde 65- 1. Paragraf 2, 3 ve 4 hükümleri saklı kalmak koşuluyla hiçbir üye, DTÖ Anlaşması'nın yürürlüğe giriş tarihinden sonraki gelen bir yıllık süre sona ermeden bu Anlaşma hükümlerini uygulamakla yükümlü olmayacaktır.

2. Gelişmekte olan üye ülkeler Madde 3, 4 ve 5 dışında bu Anlaşma hükümlerinin paragraf 1'de açıklanan uygulanma tarihini dört yıl süre ile erteleme hakkına sahip olacaktır.

3. Merkezi planlamadan piyasa ekonomisine, serbest-teşebbüs ekonomisine geçiş sürecinde olan, fikri mülkiyet sistemi için yapısal bir reform

uygulayan ve fikri mülkiyet yasalarını ve yönetmeliklerini hazırlarken ve uygularken özel sorunlarla karşılaşan diğer üyeler de paragraf 2'de öngörülen gecikme veya erteleme süresinden yararlanabilirler.

4. Gelişmekte olan bir üye ülke bu anlaşma kapsamında, bu anlaşma'nın bu üye için yürürlüğe girdiği, paragraf 2'de tanımlanan genel uygulama tarihinde teknolojinin kendi ülkesinde pek korunabilir nitelikte olmayan alanlarını ürün patentleri ile ilgili koruma kapsamına almakla yükümlü olduğu takdirde, Kısım II, Bölüm 5'in ürün patentleri ile ilgili hükümlerinin teknolojinin bu alanlarına uygulanmasını ilave beş yıllık bir süre için daha geciktirebilir.

5. Paragraf 1, 2, 3 veya 4 kapsamında geçiş süresinden yararlanan bir üye bu süre esnasında yasalarında, yönetmeliklerinde ve uygulamalarında yapılan değişikliklerin bu anlaşma hükümlerine daha az uygun olan bir sonuç yaratmamasını sağlayacaktır.

En Az Gelişmiş Üye Ülkeler

Madde 66- 1. En az gelişmiş üye ülkelerin özel ihtiyaç ve koşullarının, ekonomik, mali ve idari kısıtlamalarının ve uygulanabilir bir teknolojik temel yaratmak için esneklik gereksinimlerinin ışığında, bu üyelere Madde 3, 4 ve 5 dışında bu anlaşma hükümlerini, Madde 65 paragraf 1'de belirtilen uygulama tarihinden itibaren 10 yıllık bir süre için, uygulamaları istenmeyecektir. TBFMH Konseyi, en az gelişmiş bir üye ülkenin-usulüne uygun gerekçelere dayalı talebi üzerine bu süreyi uzatacaktır.

2. Gelişmiş olan üye ülkeler, en az gelişmiş üye ülkelerin sağlam ve uygulanabilir bir teknolojik temel oluşturmalarını sağlamak için bu üyelere teknoloji transferini teşvik etmek ve arttırmak için kendi ülkelerindeki işletmelere ve kurumlara teşvikler sağlayacaklardır.

Teknik İşbirliği

Madde 67- Gelişmiş olan üye ülkeler bu anlaşmanın uygulanmasını kolaylaştırmak için, talep edildiğinde ve karşılıklı olarak kabul edilen süre ve koşullarla, gelişmekte olan ve en az gelişmiş üye ülkelerin lehine teknik ve mali işbirliği sağlayacaklardır. Bu işbirliği fikri mülkiyet haklarının korunması, uygulanması ve kötüye kullanılmalarının önlenmesi ile ilgili yasaların ve yönetmeliklerin hazırlanmasında yardım edilmesini ve personel eğitimi de dahil olmak üzere bu konularla ilgili yurtiçi daire ve kuruluşların kurulmasında ve güçlendirilmesinde destek verilmesini kapsayacaktır.

KISIM VII

Kurumsal Düzenlemeler; Nihai Hükümler

Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Konseyi

Madde 68- TBFMH Konseyi bu Anlaşmanın işleyişini ve özellikle Üyelerin bu Anlaşma kapsamındaki yükümlülüklerine uyup uymadıklarını izleyecek ve üyelere ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ile ilgili konularda istişarelerde bulunma fırsatı tanıyacaktır. Konsey üyeler tarafından kendisine verilen diğer sorumlulukları yerine getirecek ve özellikle uyuşmazlıkların çözümlenmesi usulleri konusunda talep edildiğinde yardımda bulunacaktır. TBFMH Konseyi görev yaparken uygun gördüğü her türlü kaynakla istişarelerde bulunabilir ve bu kaynaklardan bilgi temin edebilir. Konsey WIPO ile istişarelerde bulunarak, ilk toplantısından sonra bir yıl içinde, bu örgütün organları ile işbirliği yapmak için uygun düzenlemeler yapmaya gayret edecektir.

Uluslararası İşbirliği

Madde 69- Üyeler, fikri mülkiyet haklarını ihlal eden malların uluslararası ticaretini önlemek amacıyla birbirleriyle işbirliği yapmayı kabul ederler. Üyeler bu amaçla idari yapılarında temas noktaları oluşturacak, bunları bildirecek ve ihlale neden olan malların ticareti ile ilgili konularda bilgi alışverişinde bulunmaya hazır olacaklardır. Üyeler özellikle sahte markalı malların ve telif hakkına tabi korsan malların ticareti konusunda gümrük makamları arasında bilgi alışverişini ve işbirliğini teşvik edeceklerdir.

Mevcut Anlaşma Konusunun Korunması

Madde 70- 1. Bu Anlaşma, bu Anlaşma'nın söz konusu üye için uygulanmaya başladığı tarihten önce meydana gelmiş fiillerle ilgili herhangi bir yükümlülüğün doğmasına neden olmaz.

2. Bu Anlaşma'da aksi belirtilmediği sürece, bu Anlaşma, bu Anlaşma'nın söz konusu üye için uygulanmaya başladığı tarihte mevcut olan ve söz konusu tarihte bu üyenin ülkesinde korunan veya bu anlaşma şartları kapsamında koruma kriterine uygun olan veya daha sonra uygun olacak olan, Anlaşma'nın konusu ile ilgili yükümlülüklerin doğmasına neden olur. Bu paragraf ile 3 üncü ve 4 üncü paragraflarla ilgili olarak, mevcut eserlerin telif hakkı yükümlülükleri yalnızca Bern Sözleşmesi'nin (1971) 18 inci Maddesi kapsamında belirlenecek ve fonogram prodüktörlerinin ve mevcut fonogramlardaki icracıların hakları ile ilgili yükümlülükler, bu Anlaşma'nın 14 üncü Maddesinin 6 ncı paragrafı kapsamında uygulandığı şekliyle, yalnızca Bern Sözleşmesi'nin (1971) 18 inci Maddesi kapsamında belirlenecektir.

3. Bu Anlaşmanın söz konusu üye için uygulanmaya başladığı tarihte kamuya mal olmuş konunun yeniden koruma altına alınması şeklinde bir yükümlülük olmayacaktır.

4. Korunan konuyu ihtiva eden özel nesnelere ilgili olan, bu Anlaşma'ya uygun olarak mevzuat şartları kapsamında ihlale neden olan ve DTÖ Anlaşmasının bu Üye tarafından kabul edildiği tarihten önce başlamış olan veya hakkında büyük bir yatırım yapılmış olan herhangi bir fiille ilgili olarak, herhangi bir üye, bu anlaşmanın bu üye için uygulanmaya başladığı tarihten sonra bu tür fiillerin devam etmesi konusunda hak sahibinin başvurabileceği telafi yöntemlerinin sınırlandırılmasını öngörebilir. Ancak böylesi durumlarda üye en azından adil bir karşılığın ödenmesini hükme bağlayabilir.

5. Herhangi bir üye, bu anlaşmanın bu üye için uygulanmaya başladığı tarihten önce satın alınmış olan orijinaler ve kopyalar için madde 11 hükümleri ile madde 14, paragraf 4 hükümlerini uygulamakla yükümlü değildir.

6. Patent hakkını kullanma yetkisi bu Anlaşma'nın öğrenildiği tarihten önce hükümet tarafından verilmiş olduğu takdirde, hak sahibinden yetki almadan patent hakkını kullanmak için, üyelere madde 31 hükümlerini veya madde 27'nin 1 inci paragrafında yer alan, patent haklarının teknoloji alanı konusunda ayrımcılık yapılmadan kullanılacağı şeklindeki hükmünü uygulamaları istenmeyecektir.

7. Sağlanacak korumanın tescil şartına bağlı olduğu fikri mülkiyet haklarında, bu anlaşma'nın söz konusu üye için uygulandığı tarihte henüz kesinleşmemiş koruma başvurularının, bu anlaşma hükümleri kapsamında öngörüldüğü gibi korumanın artırılmasını talep etmek için değiştirilmesine izin verilecektir. Bu tür değişiklikler yeni bir konuyu içermeyecektir.

8. Herhangi bir Üye DTÖ Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği tarihte farmasötik ve tarımsal kimyasal ürünler için Madde 27 kapsamındaki yükümlülüklerine uygun olarak patentin korunmasını sağlayamadığı takdirde, bu Üye :

(a) Kısım VI hükümleri dikkate alınmaksızın, DTÖ Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, bu tür buluşlar için patent başvurusunun yapılabileceği bir yöntem temin edecektir;

(b) bu Anlaşma'nın uygulandığı tarihten itibaren bu başvurulara, bu Anlaşma'da yer alan patent verme kriterlerini, bu kriterler bu Üye'ye başvuru yapıldığı tarihte veya rüçhan talep edilmiş ise ve rüçhan tanınması mümkün ise, başvurunun rüçhan tarihinde uygulanıyormuş gibi uygulayacaklardır; ve

(c) alt-paragraf (b)'de anılan koruma kriterlerine uygun olan başvurular için,

bu Anlaşma'nın 33 üncü Maddesine uygun olarak başvuru tarihinden başlayarak hesaplanan, patentin verilmesinden itibaren ve patent süresinin geri kalan bölümünde, bu Anlaşma'ya uygun olarak patenti koruyacaklardır.

9. Herhangi bir ürün paragraf 8(a)'ya uygun olarak bir Üye'nin ülkesinde patent başvurusuna konu olduğu takdirde, Kısım VI hükümlerine bakılmaksızın, bu Üye'nin ülkesinde pazarlama onayı alındıktan sonra beş yıllık bir süre için veya bu Üye'nin ülkesinde bir ürün patenti verilene kadar veya reddedilene kadar olan sürelerden hangisi daha kısa ise, o süre için münhasır pazarlama hakları verilecektir; ancak şu koşulla ki, DTÖ Anlaşması yürürlüğe girdikten sonra başka bir üyenin ülkesinde patent başvurusu yapılmış olması ve bu ürün için patent verilmiş olması ve bu diğer Üye'nin ülkesinde pazarlama onayı alınmış olması şarttır.

Gözden Geçirme ve Değişiklik

Madde 71- 1. TBFMH konseyi, Madde 65, paragraf 2'de anılan geçiş süresi sona erdikten sonra bu Anlaşma'nın uygulanışını gözden geçirecektir. Konsey Anlaşma'nın uygulanmasında kazanılan deneyimi gözönünde bulundurarak Anlaşma'nın uygulanmasını bu tarihten iki yıl sonra ve ondan sonra da aynı aralıklarla gözden geçirecektir. Konsey bu Anlaşma'nın düzeltilmesini veya değiştirmesini haklı kılacak ilgili yeni gelişmelerin ışığında da Anlaşma'nın uygulanmasını gözden geçirebilir.

2. Çok taraflı diğer anlaşmalarla kazanılmış olan ve yürürlükte bulunan ve bu anlaşmalar kapsamında tüm DTÖ Üyeleri tarafından kabul edilmiş olan fikri mülkiyet haklarını yalnızca daha üst düzeyde korunacak şekilde ayarlama amacına hizmet eden değişiklikler, TBFMH Konseyi'nin oybirliği ile verdiği teklife dayanılarak, DTÖ Anlaşması Madde X, paragraf 6'ya uygun olarak gereği yapılmak üzere Bakanlar Konferansı'na havale edilebilir.

Çekinceler

Madde 72- Bu Anlaşma'nın herhangi bir hükmü ile ilgili olarak diğer Üyelerin izni olmadan çekince konamaz.

Güvenlikle İlgili İstisnalar

Madde 73- Bu Anlaşma'da yer alan hiçbir husus:

(a) bir Üyenin açıklanmasını zorunlu güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü bilgileri vermesini gerektirdiği şeklinde; veya

(b) bir Üyenin zorunlu güvenlik çıkarlarını korumak için gerekli gördüğü :

(i) parçalanır malzemeler veya bunların elde edildiği malzemelerle ilgili;

(ii) silah, mühimmat ve savaş araçları ticareti ile ilgili ve doğrudan veya dolaylı olarak askeri bir tesise tedarik amacıyla başka mal ve malzemelerin ticareti ile ilgili;

(iii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerde diğer acil durumlarda alınan herhangi bir önlemi almasını engellediği şeklinde; veya

(c) bir Üyenin uluslararası barış ve güvenliği sürdürmek için Birleşmiş Milletler Yasası çerçevesindeki yükümlülüklerini yerine getirmek üzere herhangi bir önlem almasını engellediği şeklinde yorumlanmayacaktır.